

Övernaturligt jordbruk

Biodynamisk odling har funnits i Sverige sedan 1930-talet, men omfattningen är ganska liten. Sådan odling finns mer eller mindre i alla industrialiserade länder, och särskilt Tyskland har mycket biodynamiskt lantbruk. Även om den svenska biodynamiska odlingen är liten, är ämnet intressant, eftersom den ekologiska produktionen kan uppfattas som en light-version av biodynamisk odling.

Det finns också samarbete mellan den biodynamiska huvudorganisationen och KRAV. Vid marknadsföringen av biodynamiska produkter framhäver producenterna främst den ekologiska profilen. Förutom detta försäljningsargument har biodynamikerna varumärket Demeter, som garanteras av ett certifierings- och kontrollsystem.

BYGGER PÅ RELIGION

De principer som styr biodynamisk produktion, bygger på en filosofi eller en slags religion. Det är svårt att tro att det finns lantbrukare som utan denna övertygelse vill följa en särskild kalender, som utifrån månens och stjärnbildernas lägen bestämmer när de ska så, bearbeta jorden och skörda. Biodynamikerna tror på att det finns kosmiska krafter som påverkar växligheten. Jorden ska behandlas med preparat, där förmultnade växtdelar fylls i kohorn eller djurmagar, och dessa ska grävas ner i jorden.

Wikipedia har en träffande karakteristik: "Biodynamiskt jordbruk är en form av ekologisk odling som utgår från en antroposofisk världsbild med dennas inslag av esoterism, där kosmiska krafter anses påverka grödorna. Biodynamisk odling var en av de första typerna av ekologisk odling ... Liksom hela den antroposofiska världsbilden klassas det som pseudo-vetenskapligt."

EN LANTBRUKSKURS

Den biodynamiska odlingens upphovsman är den österrikiske filosofen Rudolf Steiner. Efter en storartad akademisk karriär under 1800-talets andra hälft drabbades han på äldre dagar av religiösa grubblerier, som föranledde att han utvecklade en egen filosofisk lära, antroposofi.

År 1924 höll han föredrag om odlingssystem inom lantbruket samlade i boken "En lantbrukskurs". Men han var humanist och behärskade inte ämnet. Han talade istället om himlakropparnas förhållande till jordklotet samt undergörande effekter av diverse hemgjorda preparat. Föredragen blev grunden för den biodynamiska odlingen.

ÅTTA PREPARAT

Steiner gav recept på åtta slags preparat, som lantbrukarna skulle tillbereda och sprida ut över åkrarna. En artikel i tidskriften

Vetenskap och folkbildning från år 2020 har citat från biodynamiska författare. Ett preparat presenteras på följande sätt:

"Humuspreparatet ... tillverkas av kogödsel. Man anser nämligen att kogödsel är berikad med 'impulser och krafter som härstammar ur kon'. Dessa krafter från kon vill man ytterligare 'förstärka och stegra'. 'Eftersom det ju inte är möjligt att bevara gödseln extra länge inne i kons organism för ytterligare förtätning får man ta till något annat sätt. Vi tar ett kohorn.' Hornet urholkas och packas fullt med gödsel, var- efter det grävs ned i en ca 40 cm djup grop, placerat upprätt med den öppna sidan nedåt. Där förvaras det under vintern, varigenom 'gödselns egen nog så kraftfulla verkan berikas och ytterligare förstärks'. Innan preparatet sprids ut ska det spådas med stora mängder vatten som rörs om efter speciella regler."

Förutom detta "humuspreparat" gav Steiner recept på de övriga sju preparaten. De tillför kisel, rölleka, kamomill, brännässlor, maskrosor och vänderot. Och sjuka djur ska behandlas med homeopatiska metoder.

FÖRKASTAS AV VETENSKAPEN

Den biodynamiska odlingen förkastas givetvis av vetenskapsvärlden. De åtta preparaten har ingen betydelse för jordens bördighet eller växternas tillväxt. När de blandats med vatten eller i djurens gödsel, uppstår inga effekter, varken positiva eller negativa. Däremot föranleder spridningen av de utspädda preparaten att lantbrukaren måste köra över fälten fler gånger, vilket inte är bra för vare sig jordpackning, tidsåtgång och dieselförbrukning. I övrigt är förutsättningarna desamma som för vanlig ekologisk odling och därmed sämre än för konventionell odling.

En annan negativ effekt är att den biodynamiska lantbrukaren måste följa den kalender som säger att arbetsmomenten ska bestämmas av månens och planeternas lägen. Det betyder att arbetet inte bestäms av väderförhållandena, som ju styr den konventionella odlaren. Resultat är mer arbete samt sämre skördar.

Med andra ord innehåller de biodynamiska produktionsmetoderna mycket humbug. Det ekologiska jordbruket har tagit bort de övernaturliga elementen, men behållit motståndet mot mineralgödsel och bekämpningsmedel.

Källa: Sven Ove Hansson: *Ekologisk eller biodynamisk odling?*

Vetenskap och folkbildning, 2019; 4, s. 22-39.

[https://www.vof.se/wp-content/uploads/2020/02/](https://www.vof.se/wp-content/uploads/2020/02/Ekoodling_1904.pdf)

[Ekoodling_1904.pdf](https://www.vof.se/wp-content/uploads/2020/02/Ekoodling_1904.pdf)

JERKER NILSSON
INSTITUTIONEN FÖR EKONOMI
SLU UPPSALA

